

ського середовища, повинен визначатися рядом аспектів та притаманних йому характеристик, а саме:

- людини, яка уособлює соціальні риси, визначені невіддільним від неї інституціональним середовищем;
- людини, наділеної системним уявленням про світ;
- свідомості і творчості у цілеспрямованому творенні «*homo academicus*» нової предметності та поля буття;
- сумісності і сучасності у співвідношенні з еволюцією природи та суспільства в часі;
- широти діапазону у прийнятті рішень на основі революційних ціннісних суджень;
- наявності інституціональної компетентності викладача, що сприятиме ефективності процесу подальшої соціальної, економічної та політичної адаптації випускника ВНЗу до інституціонального середовища;
- здатність до креативної, експериментальної діяльності з можливістю подолання дослідницької рутини.

Література

1. Дж. Харасаньї. Ценностные суждения / Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмана: Пер. с англ. / Науч. ред. В. С. Автономов. — М.: ИНФРА-М, 2004.
2. Коркасар Х. Модель для игры. — М.: ЭКСМО; СПб.: Домино, 2004.

Л. В. Корват, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології

ДИДАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Дидактичні дослідження показують, що проблема підвищення ефективності навчальної діяльності може успішно вирішуватися добре організованою самостійною роботою студентів, що вимагає наявності навчальних завдань, які задаються викладачами та безпосередньо самостійною роботою студентів по їх виконанню. Дидактичні завдання є важливою складовою навчальної діяльності і посідають особливе місце в її реалізації.

Роль дидактичних завдань у навчальній діяльності є багатогранною. З однієї сторони, дидактичні завдання є складовою змі-

сту навчання. З іншої сторони, дидактичні завдання є своєрідною зв'язуючою ланкою між змістом навчальної діяльності та контролем навчання, оскільки найчастіше функція контролю реалізується шляхом виконання суб'єктами навчальної діяльності певних дидактичних завдань. Нарешті, через дидактичні завдання здійснюється управління навчальною діяльністю студентів, а її планування здійснюється через аналіз та врахування дидактичних завдань тощо.

Тому питання про актуальність та важливість дидактичних завдань у навчальній діяльності є очевидною. Однак, не дивлячись на всю цю важливість, теоретичні обґрунтування цього аспекту дидактичної теорії є мало розробленими.

Дидактичне завдання — це одне з базових понять дидактики, яке відображає певні повноваження, що надаються суб'єкту навчальної діяльності для запланованого формування знань, умінь та навичок. З огляду питання про важливість дидактичних завдань у навчальному процесі, то їх функції є найрізноманітнішими. *Навчальна функція* реалізується безпосередньо. Виконуючи дидактичні завдання, студенти навчаються. Через аналіз процесу та результату виконання дидактичного завдання реалізується *діагностична функція*, що дає можливість виносити судження про якість засвоєння навчального матеріалу. Діагностична функція тісно пов'язана з *контролюючою функцією* і про це вже згадувалось вище. Навчальна діяльність у цілому, і виконання завдань, зокрема, сприяють розвитку інтелектуальної сфери особистості, тож у такий спосіб реалізується їх *розвивальна функція*. При певних типах організації навчання, наприклад, модульно-рейтинговому, дидактичні завдання можуть виконувати *стимулюючу функцію*, спонукаючи студентів до виконання тієї кількості завдань і з такою якістю, яка б задовольняла б їх потреби в навчальних досягненнях.

Дидактичні завдання можуть бути надзвичайно різноманітними — вивчення теоретичного матеріалу, проведення спостережень, виконання письмових вправ, розв'язування задач, виконання творчих робіт, підготовка доповідей, рефератів тощо. Щоб з належною якістю розробляти дидактичні завдання, виникає потреба у їх теоретичному обґрунтуванні.

Першочергового дослідження та розробки вимагають такі аспекти, як цільове призначення завдань, особливості конструювання дидактичних завдань різних видів та рівнів складності, обґрунтування часових затрат на їх виконання, можливість реалізації індивідуального підходу через різні види дидактичних завдань, питання апробації дидактичних завдань тощо.

Розробка дидактичних завдань, а особливо тих, що використовуються для підсумкового контролю (модулів, екзаменів) потребує суворого дотримання вимог при конструюванні та апробації. Є цілком обґрунтовані критерії. Наприклад, завдання вважається легким, якщо з ним справляється більш, ніж 80 % студентів. Завданням середнього рівня складності вважається таке, з яким справляються 50—80 % студентів, і високого рівня складності, яке успішно виконують біля 20 % студентів.

Важливе значення має правильне дозування обсягу та ступеню складності самостійної роботи, а відповідно і дидактичних завдань, щоб запобігати перевантаженню студентів. Зокрема, якщо виходити з психогігієнічних вимог до навчальної діяльності, то обсяг самостійної роботи студентів за критерієм часу має становити 4—4,5 години на робочий день. Однак на практиці виходить так, що більшість викладачів вважає, що саме їх предмет є найголовнішим для професійного чи загальноосвітнього становлення і хронометраж просто ігнорується.

Формулювання завдань є одним із важливих аспектів, які необхідно враховувати при конструюванні дидактичних завдань. Формулювання мають бути досить конкретними, щоб студенту було зрозуміло, якого кінцевого результату від нього очікують.

Коли результати роботи студентів із тими чи іншими завданнями є невтішними в цілому, то можливо не варто думати, що доводиться навчати малообдарованих чи нестаранних студентів, можливо варто переглянути дидактичні завдання, які пропонуються для роботи.

М. Т. Корнійчук, д-р техн. наук, проф.,
кафедра ЕММ

ТОПОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ СТРУКТУР — СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Сучасна епоха глобалізації інформації і, як наслідок, універсифікації та уніфікації знань в офіційній освіті та поза нею спонукає глобалізацію в усьому, включаючи економічні проблеми як в аспекті сфери теорії й методології, так і в аспекті сфери виробництва. Цими аспектами покликана потреба нового наукового